ПАМ'ЯТАЙМО МИНУЛЄ -
200-річчя
НЕЗАЛЕЖНОСТИ ЗСА
100-річчя
АМЕРИКАНСЬКОЇ УКРАЇНИ
- БУДУЙМО МАЙБУТНЄ

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250
(212) 227-5251

РІК LXXXII. Ч. 178. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 23-го ВЕРЕСНЯ 1975 ЦЕНТІВ 20 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK. TUESDAY, SEPTEMBER 23, 1975 No. 178. VOL. LXXXII.

„Я ПРОДОВЖУВАТИМУ З ВАМИ ПОХІД АЖ ДОКИ ВСІ ЛЮДИ БУДУТЬ ВІЛЬНІ" — ЗАПОВІВ КОНГРЕСМЕН КАЧ НА ВСЕНАРОДНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ МАНІФЕСТАЦІЇ В НЮ ЙОРКУ. „ВОНИ ЗАЗНАЛИ БАГАТО ГРОМОВИЦЬ" — ІНФОРМУЄ ПРЕСА ПРО ЦЮ БАГАТОТИСЯЧНУ НЕДІЛЬНУ МАНІФЕСТАЦІЮ ПІД ЧАС ДОЩУ

НЕ ЗВАЖАЮЧИ НА ДОЩЕВУ НЕГОДУ, ПОНАД 3,000 УКРАЇНЦІВ ВЗЯЛО УЧАСТЬ У МАНІФЕСТАЦІЇ

Ню Йорк (в. л.). — „Хмари? Дощ? Не дайте себе обманути. Це в дійсності прекрасний день для американських українців, як вони йшли походом по П'ятій евеню. Парада відзначала 200-ліття З'єднаних Стейтів та 100-річчя першого українського поселення в ЗСА" — інформує підписом під поміщеною на першій сторінці цілосторінковою фотознімкою з недільної великої Всенародної Української Маніфестації в Ню Йорку найбільш поширений місцевий щоденник „Дейлі Нюз", давши цьому ілюстрованому повідомленні багатомовний заголовок: „ВОНИ ЗАЗНАЛИ БАГАТО ГРОМОВИЦЬ". Другий і найбільш престижевий місцевий щоденник „Ди Ню Йорк Таймс" у виданні з 22-го вересня також широко інформує про недільну Українську Маніфестацію та в інформації, надрукованої разом зі світлиною дівчат в українській народній ноші, згадує зокрема про виступ конгресмена Едварда Кача, який в промові заповів, що маршуватиме з українцями аж усі люди будуть вільні, та про виступ сенатора Джеймса Л. Баклі, який сказав: „Я не можу уявити собі іншого народу, який прийшов до цієї країни більше за свою волю, як українці" та що „в цій країні ще надто багато людей скриває факт, що в Совєтському Союзі є нова хвиля переслідувань". В повідомленні „Н. Й. Таймсу" також сказано про маніфестаційну програму біля Об'єднаних Націй для протесту проти порушування людських прав та арештів, засудів і ув'язнень українців, зокрема жінок, у Совєтському Союзі.

Фрагменти цієї великої Української Маніфестації передавали також поодинокі телівізійні програми у своїх вечірніх новинах.

Помимо того, що погода не дописала і майже до години 2-ої по полудні падав зливний дощ (як і минулого року в часі подібної української Маніфестації) всеодно понад 3,000 українців з Ню Йорку, Метрополітальної округи і сусідніх стейтів — Ню Джерзі, Коннектикат, Пенсильвенії та інших взяли участь і Всенародній Маніфестації, минулої неділі, 21-го вересня, якою було відзначено 200-річчя Американської Незалежности, 100-річчя українського поселення і вшановано українську жінку-політв'язня.

О годині 2-ій точно розпочався похід П'ятою евенею від 58-ої вулиці до Браєнт Парку біля Публічної бібліотеки. Похід, який помимо дощу робив велике враження, очолювали численні прапори, перед якими дівчата в національних одягах несли велику відзнаку 200-річчя ЗСА. За ними маршували представники українських центральних організацій, духовники наших Церков, численні колони молодечих організацій — СУМА і Пласту, багато з них у вишиваних блюзках, з головами і багатьома членами Крайових Управ на чолі, жіночі організації — Об'єднання Жінок Оборони Чотирьох Свобід України, Союз Українок Америки, Український Золотий Хрест, які маршували може найбільш зорганізовано і здисципліновано, прикрасивши свої колони численними великими і малими прапорами, організаційними відзнаками, плякатами і написами. Зорганізовано маршували також члени Організації Оборони Чотирьох Свобід України (ООЧСУ), Організації Державного Відродження України (ОДВУ), Український Музичний Інститут, „Провидіння", „Самопоміч", члени Українського Народ-

(Закінчення на стор. 4-ій)

ВЯЧЕСЛАВ ЧОРНОВІЛ РОЗПОВІДАЄ ПРО СВІЙ АРЕШТ, СЛІДСТВО І СУД

Ню Йорк (Пресова Служба ЗП УГВР). — На Захід продістався новий самвидавний документ з СССР. Це текст присуду Вячеслава Чорновола з його власними коментарями. Чорновіл кидає чимало нового світла на обставини не тільки свого арешту, слідства і суду, але також на атмосферу, в якій проходили масові репресії в Україні на початку 1972 року, жертвою яких впали провідні діячі руху опору в Україні. З документу видно, що свою діяльність вони вели виключно в рамках теоретично зобов'язуючих в СССР законів та що тому органи КҐБ мусіли вдаватись до різних провокацій, щоб ними оправдати репресії. Одною з таких провокацій була голосна в Україні і у світі афера, що вчинили органи КҐБ довкола особи Ярослава Добоша. У повідомлені з 11 лютого 1972 року в „Радянській Україні" та в інших совєтських газетах говорилося, що заарештовані в половині січня 1972 року Іван Світличний, Вячеслав Чорновіл, Євген Сверстюк та інші обвинувачуються у „ворожій діяльності до соціялістичного ладу та у зв'язку з справою Добоша". Тепер В. Чорновіл вияснює, що „т. зв. справа Добоша — це велика милляна булька, видута з недоброякісного каґебістського мила для надання кампанії арештів в Україні специфічного забарвлення".

Вячеслав Чорновіл

Серед „злочинів", що їх приписували Чорноволові органи КҐБ та суд було м. ін. те, що він зберігав і давав читати есей І. Дзюби п. н. „Інтернаціоналізм чи русифікація", що його, як відомо, Дзюба написав на замовлення представника ЦК КПУкраїни; що Чорновіл виготовив відповідь на пашквіль якогось Б. Стенчука, спрямований проти Дзюби; що ініціював утворення комітету для оборони ув'язненої Ніни Строкатої; що брав участь в редаґуванні самвидавного „Українського вісника", чого, зрештою, ні йому, ні жадному іншому підсудному, не доказали; що зберігав вірші Ігоря Калинця, Ірини Калинець, Ірини Сеник, Михайла Осадчого і інших, та взагалі, що він займався „ширенням наклепів на радянську владу".

Наводимо два витяги з коментарів В. Чорновола. Про свій арешт і слідство він пише:

„. . . В СРСР узаконено чужий для демократичного суспільства принцип найглухішої ізоляції звинуваченого на весь період слідства. Цим досягається кілька цілей: позбавити в'язня в ході слідства юридичної допомоги, дезінформувати його і зламати морально при допомозі системи заходів психічного терору (недарма ж такі часті випадки, коли в'язні, які визнавали себе винними і каялись в мурах каґебістських в'язниць, зрікаються своїх розкаянь і ще чіткіше самовизначаються ідейно, потрапивши між люди в табір).

То ж від миті, коли за мною закрилися двері камери, я вже не знав нічого. Що заарештований не один, став жертвою кампанії, дізнався тільки згодом в ході допитів. Місяців через два після арешту мені показали газетні повідомлення, де писалося, що Світличний, Сверстюк, я „та інші" заарештовані „в зв'язку з справою Добоша". Прізвище Добоша я почув тоді вперше (він, ви-

(Закінчення на стор. 4-ій)

ПІД ЧАС ЗУСТРІЧІ ЕКЗЕКУТИВИ КУК З ПРЕМ'ЄР-МІНІСТРОМ ТРУДО

Зустріч відбулася, як про це вже інформовано, 12 вересня 1975, при участи міністра національної оборони Джеймса Річардсона, спеціяльного асистента прем'єр-міністра Рон Роберта і лідера Ліберальної партії Манітоби Чарса Гюбанда. Від Комітету Українців Канади брали участь всі члени Екзекутиви Президії КУК під проводом президента д-ра С. Радчука, враз з екзекутивним директором д-ром С. Яр. Кальбою і екзекутивною секретаркою А. Вах. Спеціяльні звідомлення про зустріч появились у „Вінніпег Фрі Прес", „Вінніпег Трибюн" і Торонто Стар а СіБіСі передавала вістку на всіх телевізійних станціях Канади. Д-р С. Яр. Кальба крім того мав довше інтерв'ю у французькій мові на французькій телевізійній програмі СіБіСі.

Д-р Гвозда кандидує на міського суддю в Каміллюсі

Каміллюс, Н.Й. — Д-р Іван Гвозда, професор права і політичних наук в Каюга Канті Коммюніті коледжі, є кандидатом Демократичної партії на суддю цього міста в північно - західній частині стейту Ню Йорк. Опонентом д-ра Гвозди у виборах 4-го листопада буде теперішній суддя Елстон Ван Алстін.

Проф. д-р Іван Гвозда

Голова місцевого комітету Демократичної партії Гас Арабаджіс висловив велике задоволення із кандидатури д-ра Гвозди, заявляючи, згідно з повідомленням в місцевій газеті „Адвокейт" в числі з 16 вересня, що „Наш кандидат є особливо активний в громаді" і доказав, що він вмів співпрацювати з усіми людьми. Заступник голови цього комітету, д-р Т. Адораніс, вказав на особливі кваліфікації д-ра Гвозди, як знавця права. „Демократична партія завдячує свої численні перемоги у виборах власне підборові кваліфікованих кандидатів. Ми керувались цим принципом в номінації д-ра Гвозди," — сказав д-р Адоранте, згідно з газетою.

Минулого місяця, д-р І. Гвозда, відомий лемківський активіст, був назначений на члена ради директорів „Інституту Всіх Націй", установи, яка дає стипендії докторантам, що студіюють міжнародні відносини. Раніше проф. Гвозда був наменований на керівника комітету для розвитку академічних програм при нюйоркському інституті для заавансованих студій.

Д-р Гвозда є активний в різних українських організаціях міста Сиракюз. Він, його дружина Валя і діти, Ліда, 14, та Івась, 12, є членами 25-го Відділу УНСоюзу.

КУК протестує проти допущення до Канади совєтських психіятрів

Вінніпеґ (КУК) — 16 вересня ц.р. Централя КУК вислала телеграму до прем'єр - міністра П.Е. Трудо з вимогою відкликати візи на в'їзд до Канади Александра Качаєва та інших совєтських психіятрів, членів Сербського Психіятричного Інституту в Москві, який сповняє службу державної аґенції для ізолювання дисидентів проти совєтського режиму, відбираючи їм в цей спосіб можливість виступити перед судом в своїй власній обороні. Копії цієї телеграми вислано до міністра імігрвції Роберта Андраса, міністра закордонних справ Аллана МекЕкена, міністра публічного здоров'я Марка Лялонда та до Канадської Асоціяції Психіятрів, яка відбуває свою конвенцію в Бенфі 24 - 23 вересня ц.р. та в якій передбачено участь совєтських психіятрів.

ПОРТУГАЛІЯ МАЄ НОВИЙ УРЯД, НА ПРЕМ'ЄРА БУВ БОМБОВИЙ ЗАМАХ

Лісбона, Португалія. — В суботу ранком, 20-го вересня ц.р. президент Португалії Франціско да Коста Ґомез, виступаючи по телевізії, проголосив новий уряд під керівництвом прем'єра адмірала Жозе Пінгеіро де Азеведо, до якого входять 10 цивільних політичних діячів і 5 військовиків. Цього ж самого дня відбулись урочистості заприсяження нового уряду, в якому однак не брали участи комуністи, які не задоволені перебігом переговорів і призначенням для них тільки одного міністерського місця. Соціялістична партія, яка в останніх крайових виборах одержала 38 відсотків усіх голосів, одержала 4 міністерські місця, Народно-демократична 3 місця і Комуністична 1 місце. Решта 7 місць одержали дрібні політичні партії і військовики. Лідер Соціялістичної партії Маріо Сорез, хоч не ввійшов до кабінету, висловив своє вдоволення, що Португалія нарешті закінчила процес формування нового уряду і тепер зможе сконцентрувати свою увагу на інші ділянки, головно економіку, які були занедбані в часі недіяльности кабінету і неспокоїв в країні. Також прем'єр Азеведо заповів широкі господарські реформи, які мали б за завдання поліпшити загальну господарську ситуацію в Португалії. Він надіється, що в цьому допоможуть Португалії країни Заходу з якими Португалія вдержує приятельські відносини.

Невдоволені з нового уряду тільки комуністи і їхні прихильники. В неділю, 21 вересня, був виконаний бомбовий замах на прем'єра Азеведо в його палаті. О год. 3:10 рано підкладена бомба розірвала передній вхід до палати прем'єра, у якій вилетіли всі шиби у вікнах, але від вибуху ніхто фізично не потерпів. Радіо в Лісбоні присуе замах правим екстремістам, але є також спекуляції, що бомбу могли підкласти комуністи, або їхні „союзники", які закидають Азеведові, що він піддержує правих і намагається привернути „капіталістичний лад в Португалії".

Анваро Кунгаль, лідер Комуністичної партії Португалії і багато інших комуністичних політиків не тільки що не взяв участи у святочній церемонії заприсяження нового уряду, але також висловився критично про деяких політиків, теперішніх членів кабінету, які мовляв, є прихильниками „привернення старої капіталістичної системи".

Заповідають український фестиваль в Лос Анджелесі

Глендейл, (О.Г.). — Український Культурний Осередок, при активній участи всіх українських церковних і світських організацій, інтенсивно приготовляється до Українського Фестивалю з нагоди 200-річчя проголошення Американської Незалежности. Фестиваль відбудеться в неділю 5-го жовтня, на великій Мейпл Ліф Парк площі в Ля Пуенте, під кличем: „Юкрейніен Спирит оф 76". У багатій і різноманітній програмі запляновані: Народні танки, в яких виступить перший раз молодеча група УКО, — під керівництвом проф. Вінцента Іванчука; мистецька виставка під зарядом Союзу Українок; спортові змагання дружин Сан Дієго, Лос Анджелесу і Сан Франсіско. На відкриттю і мистецькій програмі будуть присутні представники міста Лос Анджелесу, члени Комітету для святкування 200-річчя Американської Незалежности. Видано професійно оформлений в англійській мові на 100 сторінок друку „Бюлетень-Довідник" про вклад і надбання українського поселення в ріст і розвиток Америки.

ЧЛЕНСЬКА КАМПАНІЯ УНС

В членській кампанії УНСоюзу 1975-го року, метою якої є забезпечення 5,000 членів на суму 12,000,000 долярів, наспіли до Головної Канцелярії впродовж трьох тижнів вересня 103 аплікації нових членів. По дві і більше аплікацій надіслали наступні організатори, конвенційні делеґати та секретарі Відділів:

Роман Татарський (В. 94) — 6 аплікацій нових членів, Іван Петрунцьо (В. 78) — 4, Андрій Іванюк (В. 106) — 4, Карло Кобіто (В. 121) — 4, Іван Чопко (В. 271) — 4, Дарія Манило (В. 474) — 4, Марія Кульчицька (В. 8) — 3, Володимир Рефт (В. 120) — 3, Василь Стефурик (В. 169) — 3, проф. Микола Мартинюк (В. 406) — 3, Іван Кнігницький (В. 430) — 3, інж. Роман Горнич (В. 460) — 3, та по дві аплікації — Андрій Цебак (В. 100), Едвін Блідий (В. 220), Петро Ліщак (В. 230), Михайло Кігічак (В. 240), Петро Федик (В. 292), Марія І. Гнатик (В. 304), Михайло Малинівський (В. 437), Данило Пищ (В. 458) і Микола Шпурко (В. 461).

В членській кампанії 1975-го року приєднано 1,933 нових членів до 20-го вересня ц. р.

Клівлендська Округа УНС відбула організаційні наради

Парма, Огайо. — В п'ятницю, 19 вересня, тут в залі Кафетерії УКЦеркви св. Йосафата відбулися організаційні наради УНСоюзу, які провірили дотеперішні здобутки та свалили, щоб всі Відділи включилися в організаційну працю і до кінця року виконали квоту Округи, яка виносить 310 членів.

Наради відкрив і ними проводив голова Округи інж. Іван Фур, секретарював інж. Роман Возьняк.

Відкриваючи наради, інж. Фур привітав приявних, між ними голов. предсідника УНС Йосифа Лисогора, головних радних проф. Тараса Шмаґалу та д-ра Богдана Футея, колишню довголітню заступницю головного предсідника Ґеновефу Жеребняк і голову Братських Конгресів стейту Огайо пані Марію Бобечко.

Головний предсідник говорив про загальні справи УНСоюзу: фінансові, організаційні і дав вичерпні інформації про нову Будівлю. Промовляли також головні радні проф. Шмаґала і д-р Футей.

Усіх учасників нарад було 36. В дискусіях, крім ряду актуальних союзових справ, заторкнено також святкування 200-річчя Незалежности Америки, 100-річчя Українського Поселення в Америці та відзначення Року Жінки. Із союзових справ окрему увагу приділено справі дому для старших осіб — емеритів, членів УНСоюзу.

Збори винесли ухвалу — заклик, щоби всі Відділи льокували гроші Відділові як також і союзові в українських кредитівках.

З Округи Йонґставн взяло участь в нарадах двох представників а саме Мартинець і Юрчишин.

Закриваючи Наради, голова Округи передав на руки головного предсідника 12 аплікацій нових членів та в імені Округи запевнив, що відділові урядовці Округи доложать всіх зусиль, щоби цим разом Округа виконала свою квоту на 100 відсотків і зайняла перше місце серед усіх Округ. Тепер ця Округа є на третьому місці, після Філядельфії і Ню Йорку.

Дубчек перебуває у „в'язниці без стін"

(ст.). — Два голляндські журналісти, яких чеська влада „видворила" з Чехо-Словаччини, заявили, що бувший прем'єр Дубчек сказав їм, що він тепер живе у „в'язниці без стін". Ті два кореспонденти, Рене де Бок і фотограф Карло Влєк, у спільному звідомленні в голляндському журналі „Ельсевієрс" розповідають про коротку зустріч, яку вони мали з Дубчеком поза його бюром недалеко Братислави. Кажуть, що їх арештувала була чехо - словацька поліція безпеки зараз після зустрічі й їх допитували майже тридцять годин і опісля „видворили" — прогнали.

Журналісти, після того, як встановили де є Дубчекова хата, стережена трьома жовнірами з легкими скорострілами, ждали надворі біля міністерства лісництва, де він працює. Як Дубчек наблизився, спитали, чи ще його переслідують. Дубчек відповів: „Я не є вільна людина, ви знаєте це. Живу у в'язниці без стін". Потім швидко спростував те, що сказав, додаючи: „Я можу всюди ходити... нічого мені не бракує, можете бачити, що живу". Коротку розмову закінчив словами: „Ви мусите відійти. Я наражуюся на велике ризико. — Я вас ніколи не бачив".

„А картопки нема..." - пишуть з України

Один із читачів „Свободи" одержав з України, з Кіровоградщини, листа, в якому м. і. написано.

„Добрий день, Брате!... погода в нас цього року жахлива, велика жара до цього часу, а 7 серпня знову був град, і що було залишалося від попереднього граду, то цей добив. Дороговизна неймовірна. В магазинах дають лише 1 кілограм на руки, муки — 3 кілограми, то правда довелося декілька днів ходити по магазинах, щоб заготовити потрібну кількість продуктів на зиму, а картопки нема, привозять і то дуже дорога. Химка (кузинка) купила два мішки картоплі, заплатила 95 рублів, на що я і на половину не можу розраховувати. Капусти нема. Помидори трохи були, але величезні очереді за ними..."

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc., 30 Montgomery St., Jersey City, N.J. 07303.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Передплата: на рік — $24.00, на пів року — $12.50, на 3 місяці — $6.50. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі цє виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. За зміст оголошень Редакція не відповідає.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Декляраця і дійсність

Президент Джералд Форд, сказавши у своєму виступі на европейській Мировій Конференції для справ безпеки і співробітництва в Гельсінках, що „... історія судитиме нас не по наших обіцянках, але по тім, чи ми тих обіцянок дотримувалися", немов би заздалегідь передбачав, що Москва ніколи не респектуватиме постанов підписаної нею та 34-ма іншими країнами гельсінкської Декляраціі

Так воно і сталося. Ще добре не обсохло чорнило на підписах Декляраціі, як уже „Правда", офіційний орган Комуністичної партії Совєтського Союзу, закликав португальських комуністів поставити „гострий спротив силам фашизму" і „здушити в зародку" португальську контрреволюцію. Продовжується також зміцнювання московської підривности в Азії і Африці. Москва перманентно доставляє зброю і військовий виряд повстанцям в Анголі, Уґанді та розбудовує свою воєнну базу у Гвінеї. Щонайменше 3-4 тисячі совєтських техніків працюють у Сомалі, розбудовуючи там військовий морський порт і летовища. Бодай півтора тисячі таких же „техніків" працюють в Ляосі та інших країнах Азії. Також Европа не перестає бути об'єктом особливої уваги совєтських імперіялістів. Починаючи від 1972 року, Совєтський Союз постійно збільшує в Европі свої військові залоги. Збільшено не тільки людський силовий потенціял на приблизно 100.000 вояків, але також забезпечено совєтські ґарнізони наймодернішим військовим вирядом, включно з атомовими ракетами. Рівночасно десятки дивізій держав Варшавського пакту як меч Дамокля висять загрозою для Европи, викликаючи страх і тривогу.

В світлі такого стану справ треба погодитися із словами колишнього лідера німецьких соціял - демократів Біллі Брандта, який, виступаючи на пресовій конференції в Бонні безпосередньо по закінченні гельсінкської конференції, говорив, що „прокопані ріки та окопи посередині Европи не будуть засипані, мури, зокрема берлінський, не розваляться, а озброєні армії, як і раніше, стоятимуть проти себе; боротьба протилежних собі соціяльних систем буде й далі продовжуватися".

Нова конфронтація

Існують всі познаки, що протягом наступних кількох днів або тижнів прийде до нової серйозної конфронтації між Білим Домом і Конґресом щодо розв'язки енерґетичної проблеми країни. Якщо ця конфронтація не буде полагоджена якнайшвидше, то може статися велика шкода економіці ЗСА, а зокрема дуже може потерпіти пересічний американський споживач.

Доказом, що така конфронтація може стати дійсністю було те, що контрольована демократами Палата Репрезентантів проголосувала відновити урядову контролю над цінами коло 60 відсотків продукованої в ЗСА нафтової ропи, а також зменшити ціни на решті 40 відсотках. Ця пропозиція Палати Репрезентантів, як також подібна пропозиція Сенату, схвалена вже раніше, цілком протилежні до плянів президента Форда, який хоче ступнево, протягом 30-39 місяців, цілком знести урядову контролю над цінами американських нафтових продуктів, бо вважає, що знесення контролі заохотить американські нафтові фірми збільшити свою продукцію, що мало б причинитися до більшої незалежности ЗСА від інших країн щодо постачання пального. Натомість демократичні законодавці вважають, що знесення урядової контролі може погіршити інфляцію та збільшити кількість безробітних.

Отже, контрольований демократами Конґрес і президент Форд зайняли цілком протилежні становища щодо розв'язки енерґетичної проблеми. Рішення Палати Репрезентантів вказує, що дуже змаліли можливості, що обидві сторони погодяться на компроміс, запропонований недавно Президентом, а саме, що він дасть свою згоду на 30-45-денне відновлення урядової контролі над цінами нафти, яка була знесена 1-го вересня, якщо протягом того часу Конґрес виготовить свій плян, який ступнево ліквідував би цю контролю. Факт, що 242 конґресмени голосували відновити урядову контролю над цінами більшости американської нафти може заохотити членів обох Палат Конґресу категорично відкинути пропозицію Президента щодо ступневого знесення цієї контролі. Натомість президент Форд заявив, що накладе „вето" на будь - який законопроєкт Конґресу, який пропонував би відновити контролю на довший час. Тому, що в обох Палатах Конґресу правдоподібно не знайдеться двох третіх голосів, потрібних для уневажнення президентського „вето", то витвориться застій щодо розв'язки проблеми. З такої ситуації напевно скористають нафтові фірми та підвищать ціни, бо не буде над ними жадної урядової контролі. В такому випадку зростуть не тільки ціни всіх нафтових продуктів, але також ціни продуктів фірм, які користуються нафтою для продукування своїх виробів, отже знову погіршиться інфляція. Це дуже неґативно відіб'ється на цілій економіці країни, а зокрема потерпить пересічний американський споживач.

Сенат підтримав Президента щодо меншої підвишки платень

Вашінгтон. — У четвер, 18 вересня, Сенат 53-ма голосами проти 39-ох проголосував обмежити підвишки в платнях федеральних урядовців, включно з членами Конґресу, до 5 відсотків, замість 8.66 відсотків, як це вимагали представники федеральних працівників. Таким чином Сенат підтримав президента Форда, який вважає, що 8.66-відсоткові підвишки були б „інфляційні". Думають, що Палата Репрезентантів також обмежить підвишки до 5 відсотків. Коментатори твердять, що сенатори погодилися на меншу підвишку, бо не хотіли ще більше розлютити своїх виборців, які протягом останніх кількох тижнів виявляють незадоволення з того, що в липні Конґрес проголосував законопроєкт, який постановив, що відтепер законодавці автоматично одержуватимуть підвишки в платні, якщо зростатимуть кошти прожитку.

Я. Гайвас

НА СХОДІ ЗМІНИ

Підписи, положені у Гельсінках, мали на довгий час визначити дорогу до дальшого поглиблювання детанту й російської пенетрації, забезпечивши, чи навіть зліквідувавши европейський фронт й уможлививши таким чином концентрувати сили на інших. В Москві тріюмфували, що відвороту немає, що хитро придумана т. зв. ідея европейської безпеки, — бо хто ж може бути проти безпеки? — переведена в життя настирливістю і, очевидно, нахабністю Москви, заставлятиме Захід, в першу чергу ЗСА, волочитись у хвості подій, творених нею. Там уже зовсім відкрито мріялося про пересунення всіх агресивних енерґій імперії на Далекий Схід, щоб і на ньому, під покришкою тамошньої репліки „пакту безпеки", створити можливості для дальшої пенетрації і здобування.

Та ще не висохло чорнило на гельсінських протоколах, як з Москви посипалися лайки й погрози. Вона до краю схвилювалася „відкриттям" нового фронту. Проти всіх її сподівань і заходів, не зважаючи на її жертви, кошти й тимчасові поступки, Єгипет таки, хоч це не остаточно, договорився з Ізраїлем. Кіссінджерове „хожденіє по мукам" у близько - східніх столицях увінчалося успіхом. Большевицькому просуванню на цьому, тепер стратеґічно найважливішому відтинку поставлено загату. Намови, підсоблювання й підсичування конфліктів, підготова нової війни не довели ні до чого. Большевикам не вдалося підпалити Близького Сходу, усунути з того простору американські впливи, заблькувати або підготовити заблькування ропних шибів і нафтопроводів. Сталося навпаки.

Єгипетсько - ізраїльське порозуміння, якщо його не вдасться ворожим силам зірвати маневром чи мордом, стане вагомим поворотним пунктом. Сьогодні вже ясно, що Єгипет не лише категорично вийшов з російської орбіти, але приступив до творення нової дійсности.

В світовій пресі зі зрозумілих причин підкреслюють уступки Ізраїлю. Ізраїль, без сумніву, в неодному поступився. Та ключ до нової ситуації не в його поступках, а в поступках Єгипту Саме підписання перемир'я Єгиптом майже виключає найважливіше: нову небезпеку війни, яка огорнула б цілий Близький Схід. Американські обсерватори, цивільні вони чи ні, є початком американської фізичної присутности, а тим самим можливої фізичної інтервенції.

Американська преса й публічна опінія з острахом дебатують, чи, бува, не почалося повторення в'єтнамської інтервенції. Очевидно, що почалося. Тільки, коли непотрібна інтервенція у В'єтнамі була непростимим блудом та через те скінчилася катастрофою, то зовсім інша справа на Близькому Сході. Невдача у В'єтнамі зовсім не значить, що всяке встрявання й інтервенція непотрібні. Значення теренів, заселених арабами, їх роля в рівновазі сил у світі, наявність найбільших на земній кулі покладів ропи, абсолютного співчинника розвитку, а навіть існування теперішнього господарського стану Заходу, змушують там ЗСА до фізичної присутности. Ідеться бо про екзистенцію мільйонових людських мас, цілих народів. Тому ЗСА не мали вибору, вони мусіли за всяку ціну добиватися там своєї присутности, тобто безпосереднього впливу на розвиток тамошніх подій.

У своїх меморандумах Ізраїлеві та Єгиптові уряд ЗСА зобов'язався, а обидва партнери прийняли це до відома: „У випадку єгипетського (в дальшому зверненні до Єгипту вживається слів: ізраїльського, з Єгиптом, — прим. автора Я. Г.) зламання будь - якої точки порозуміння уряд ЗСА приготований консультувати наслідки цього з Ізраїлем та можливі протизаходи з боку уряду ЗСА". Зобов'язання ясне без усяких коментарів.

Це й є причина московського поденервування. Ясно, що Москва не приглядатиметься мовчки дальшому розвиткові подій на цих теренах. Лайка, гострі слова, обвинувачення — це перші вистріли. За ними прийдуть дальші, гостріші. Доказом цьому може бути пірвання єгипетських дипломатів у Мадриді. Буде натиск, масова справа підкупу людей, провокації, спроби переворотів, накінець типове московським володарям скритовбивство. Москва вже заходжується всіма силами творити протиєгипетський фронт арабських урядів. Тому з боку Єгипту й ЗСА мусять бути не менше настирливі заходи приєднати до цього договору ще й інші арабські країни. Покищо підтримав і привітав цей договір публічно тільки уряд Савдівської Арабії. Та цього замало. І ЗСА і Єгипет мусять ще добре попрацювати й виявити чимало терпеливости, щоби й інші зайняли таке становище, та підтримали його чинно в потребі. А заки це станеться, Вашінгтон і Каїро мусять виявити всю потрібну в таких випадках непоступливість, моральний гарт, та нарешті уміти відхилити „удари з темряви", яких не бракуватиме. Тут не може бути вагань ані сумнівів відносно висоти ціни, яку нераз прийдеться заплатити, бо ставка така висока, що всяка ціна оправдана.

Американський вихід з В'єтнаму, Ляосу, Камбоджі створив зовсім нову ситуацію не лише в південносхідній Азії, але й на цілому азійському континенті та в суміжних країнах. Американська

(Закінчення на стор. 3-ій)

Любов Коленська

СВЯТА АМЕРИКАНКА

Сто років проминуло від часу, коли почали розглядати процес канонізації Елізабети Енн Бейлі Сітон. І аж цього року в неділю, 14-го вересня, на площі перед базилікою св. Петра, Папа Павло УІ у приявності понад 100,000 людей, поміж якими було 16,000 американців, проголосив Елізабет Сітон святою — першою святою, народженою в Америці.

Беручи до уваги різні аспекти цієї події, а зокрема віровизнаневий, історичний та релігійний, канонізація має важливе і далекойдуче значення та вказує на величезний прогрес релігійно - суспільної системи.

Коли йдеться про віровизнаневий аспект цієї справи, то признання Елізабет святою для 49 мільйонів католиків у Америці — людей різних національностей — це великий і незвичайний день. Не можна бо забути, що коли у 1607 році до Джеймставну приїхали перші колоністи, вони принесли зі собою антагонізм до католицизму, який опісля поширився по 13-ох колоніях, а офіційно зник щойно тоді, коли у 1960 році католика, Джона Ф. Кеннеді, обрано на президента держави. Теперішня подія канонізації є наступним рушійним кроком в напрямі об'єднання і взаємотолеранції. На канонізації, церемоніяли якої відбувалися цей цілий тиждень, були присутні прелати, очолювані кардиналом Шеганом, архиєпископом Бордерсом з Балтимору і кардиналом Куком з Ню Йорку. А ще недавно ці дві дієцезії зовсім не холоднокровно висували претенсії, до котрої з них має належати Елізабет Сітон.

Тому, що Елізабет Сітон прийняла католицьке віровизнання, вона була примушена покинути місце свого осідку Ню Йорк і виїхати до першої в Америці католицької дієцезії в Балтиморі, а звідтіля до Еммітсбурґу у північному Мерілені, де й заснувала чин Сестер Милосердя. З хвилиною переходу Елізабет на католицизм, її викинено з англіканського світу. Ніхто не міг зрозуміти, чому вона „елеґантний" англіканський світ проміняла на „плебейський" католицький. Приятелі і свояки Елізабет дораджували їй, що якщо вона вже хоче конечно змінити своє віровизнання, хай перейде радше до квекрів, анабаптистів чи методистів, в кожному разі не до „брудних" католиків. Зміна її віровизнання викликала таку бурю, що на Святвечір натовп вдерся до церкви св. Петра на Барклі вулиці і сповнений ненависти до католицизму вбив радного міста. У Римі під час канонізації відбулася одна вимовна подія, що перекреслює давні конфесійні міжусобиці, бо разом із Сикстинським хором співав хор Еммітсбурзької громади, в якому є дуже мало католиків, хористи походять переважно із протестантської середньої, а то навіть нижчої верстви, і в хорі співали чоловіки і жінки. Для Риму це першина.

Коли взяти до уваги відзначування 200-річчя Америки, то під цим оглядом існує цікаве історичне пов'язання. Елізабет Сітон народилася в Стетен Айленді 1774 року, тобто два роки перед Американською Революцією, і її постать можна вважати за незвичайний і найбільш автентичний символ 200-річчя Незалежности Америки. Вона була посвоячена зі старими американськими родинами, такими як: Пеллс, Барклейс, де-Пейстерс і родиною Рузвельтів. Живучи в Ню Йорку, вона мешкала поблизу Александра Гамільтона і була з ним знайома. 22-го лютого 1797 року вона була у центрі уваги приявних на балі в честь Джорджа Вашінгтона, а її чоловік Вілліям Сітон, в напудрованій за тогочасною модою перуці, зодягнений в брокатовий фрак, сповняв функцію одного з господарів цього балю.

Беручи до уваги релігійний аспект, тобто факт канонізації Елізабет Сітон, вона ані способом життя, ані рисами характеру не відповідає вікам створеному поняттю „ідеалу" святої. Колись, щоб дістатися до лику святих, треба було бути або строгим аскетом, або мучеником, якого палили, торгурували і який мусів вмерти, щоб прикладом своєї мученичої смерти вивести іншого християнина на праведний шлях. За життя святі мусіли бути ввесь час витривалі, сповнені посвяти, терпінь і терпеливости, т. зв. святої терпеливости.

Зразком терпеливости був св. Симеон Стовпник — чудо У сторіччя; він видрапався на стовп, що спочатку був 6 стіп заввишки, пізніше 60 і там провів 20 років життя; звідти давав людям поради і вказівки, як жити. Знайшли його два дні після його смерти, таки на цьому стовпі. Леґенда про св. Кейвіна розповідає, що, молившись, він простягнув крізь вікно руки й раптово надлетів птах і сів на його руці. І так св. Кейвін залишився з простягненими руками два чи три тижні, аж доки птаха не знесла яєчка й не відлетіла. Хіба це не свята терпеливість?..

Джоен Бартель, авторка статті „Свята з різних причин" в журналі „Ню Йорк Таймсу", яка в наступному році задумує видати книжку про Елізабет Сітон п. н. „В шуканні за святою", накреслює кольоритне життя і вдачу святої, повної енерґії, сили, радощів, боротьби й терпінь. Вона пише: „Елізабет Сітон померла у відносно молодому віці, бо маючи 46 років. Вона була: англіканського віровизнання, католицького віровизнання, жінка, матір п'ятьох дітей (працююча) багата, бідна, вдова, Сестра, суспільна діячка, аристократка, людина, що її викинено із суспільства, основниця чину Сестер Милосердя, а сьогодні свята, свята з багатьох причин".

Елізабет Сітон була багатою і вродливою. Коли їй було три роки, померла її мати, але нею ласкаво заопікувалися її свояки. Її батько, Ричард Бейлі, був першим урядовцем для справ здоров'я у Ню Йорку, а її чоловік — членом Торговельної Палати. У приватній школі „Мами Помпелії" вчилася шиття, мережання, гри на фортепіяні і різних мов.

Вона незвичайно любила забави й балі. Ще й досі в Еммітсбурґу, в домі, де вона колись жила, залишилися спогади її забав, крім інших сувенірів, маленькі черевички із кремової сатини із вишитим на них зеленою ниткою монограмом „С". Її чоловік Вілліям був заможний, роз'їжджав по Европі, перебуваючи там на прийняттях, операх і концертах, і сам залюбки грав на скрипці. Повертаючись з Европи, привіз із собою неоцінений скарб — скрипку Страдіварія, її зберігали десятиріччями в їх домі, аж один із його внуків забув її в поїзді. Подружжя Вілліяма і Елізабет було гармонійне і щасливе, проте їхнє щастя недовго тривало. Кілька років по шлюбі Вілліям занедужав, а за цим прийшло банкрутство. На сам Святвечір, доглядаючи хворого чоловіка, Елізабет, дивлячись у вікно, бачила, як виносять їхні речі. З надією, що її чоловік видужає, вони обидвоє і їхня донечка Енн виїхали до Італії, проте її чоловік там помер.

Після його смерти Елізабет замешкала у однієї аристократичної католицької родини Феллічі, там нею опікувалися, розраджували і навчали католицизму. І в неї тоді зродилося бажання відвідувати католицькі церкви, ходити на Служби Божі і слухати проповідей. Коли вона поверталася до Америки, з нею поїхав кораблем Антоніо Феллічі, і поміж ними зав'язалася приязнь, а пізніше листування.

Рік пізніше в Елізабет назріло рішення прийняти ка-

(Закінчення на стор. 3-ій)

Степан Куропась

УНСОЮЗ І СТАРШІ ГРОМАДЯНИ

На підставі статистики уряду ЗСА є тут 21 мільйон людей віком понад 65 років, отже 10 відс. Коли взяти до уваги, що УНСоюз має 78 тисяч членів (бо грамот є 88 тисяч) то 10 відс. союзівців або майже 8 тисяч є у віці понад 65 років. Вісім тисяч старших громадян союзівців, або, як їх в Америці популярно називають „сіньйор ситізен", є велика сила і вони повинні мати в Союзі великий голос. Тому Головний Уряд УНСоюзу створив крім інших комітетів також Комітет Старших Союзівців. На цей рік я є головою цього Комітету, а д-р Я. Падох, щойно новоприбулий „сеньйор", є секретарем. Головний Уряд на своєму засіданні в травні б. р. вирішив теж влаштувати День або Тиждень Сеньйорів, згідно з гаслом, яке висунула „Свобода" — в пошані до піонерів. Такий Тиждень мав би відбутися на Союзівці першого тижня листопада.

Тому, виконуючи рішення Головного Уряду, треба такий тиждень підготовити. Комітет, який складається з Почесних Членів Головного Уряду, буде відтепер пропаґувати справу, буде плянувати, що і як, і буде (вже просить) сеньйорів УНСоюзу забирати на сторінках „Свободи" голос у тій справі. Чим більше голів, тим більше розуму, більше плянів. Звичайно старші союзівці не жадають від Союзу „реліф" фінансового характеру, бо УНСоюз згідно зі своїм статутом такий „реліф" дає. Ходить про це, щоби українська громада в Америці знала, що сеньйори живуть, думають, платять народні податки, платять вкладки за дітей і внуків, „тихесенько, без гомону". А гомону треба на те, щоби нарід не нехтував старшими, не махав рукою на них, як на непотребів, бо вони теж були молодими і лишили великий вклад у життя української громади в ЗСА, як теж і печать духа свого.

З'їзд старших союзовців (і не-союзівці можуть взяти участь!) — це перегляд наших сил і плянів на майбутнє. З'їзд має помогти Комітетові у випрацюванні пляну діяння, бо є такі союзівці, що потребують не лише моральної опіки. З'їзд має забрати слово і в справі Союзового Бавнд Бруку на Союзівці, в справі Дому для Старших і т. п. Важко передбачити, яка буде участь у З'їзді. Є люди, що живуть близько Союзівки на Сході, є такі, що ще керують автами, є такі, що їх возять добрі діти з дальших сторін. А є такі, що живуть далеко, автом не керують, то годі сподіватися їх приїзду. УНСоюз радо примістить прибулих на З'їзд, на харч і мешкання в ціні від 10-12 дол. денно.

Це будуть правдиві осінні вакації за малою оплатою в горах і між своїми. Таке писав мені головний предсідник И. Лисогір в порозумінні з п. Квасом. Можна буде побути на Союзівці кілька днів чи 2-3 дні, а на закінчення Тижня Старших відбудеться Бенкет Сеньйорів, на якім виступлять наші артисти і мистці, що їх запросить Екзекутива УНСоюзу. Старші союзовці повинні приїхати зі своїми родинами, дітьми і внуками, хай ті бачать, яким є „Сіньйор Павер". Звичайно, що без промов не обійдеться; Комітет вже тепер просить охочих зголошуватися.

В дальших статтях Комітету будуть дальші пляни, а тепер просимо, пищіть про те, як найкраще на З'їзді вшанувати Старших Союзівців, Піонерів розбудови української твердині в ЗСА.

Роман Рахманний

ХОЛОДНИЙ ВОГОНЬ ЇХНІХ ВІРШІВ

Пакетик книжечок з віршами незнайомого мені поета з Торонта пошта принесла і розворушила душу, сумнівами припорошену.

Ритмами, римами і стилем друкування п'ять книжечок Олександра Смотрича світанок українського друкарства нагадують. „Сам видав", такого то року, — виднić на першій сторінці кожного зошита.

Машинопис і мультиграфна техніка перегукуються з нашою добою. І в Україні, по тім боці, і в нашому вільному світі по цім боці, автори користуються цією технікою. А мультиграф до болю нагадує мультикультуралізм із його тезою: — Якщо в тебе досить життєвої снаги, то ростимеш і навіть інші підтримають тебе.... Якщо власної снаги мало, тоді зов'янеш навіть у багатоколірній твердій обкладинці.

Життєва снага бурлить у віршах Олександра Смотрича. Він — жива українська людина і прагне живим словом висказати свій біль, свій жаль і своє обурення, за якими таїться любов до свого рідного.

Не для вас і не для мене він пише... Він не просить, щоб його вірші друкували... Нікому не кланяється, щоб їх книжечками видавали... Нічиєї ласки не запобігає, щоб їх читали, рецензували, вихваляли, рекомендували. Він — вільна людина, як вільним є той, хто музичний твір компонує чи виконує і на музичних фразах у зовсім інший світ летить.

Так, справжній поет лише той, хто „собі і музам співає", хто „не для людей і не для слави", як писав Шевченко, вірші віршує. А втім, Шевченко не називав своїх творів поезіями, а просто віршами.

Тому відрадно на душі, коли на зошитах Смотричевих поезій читаєш скромний надрук: „Вірші".

Його п'ять зошитів — немов збірки музичних фраз, не складених у якусь суцільну структуру. Іронічних, сатиричних, суворих, болісних, інколи розлючених і розкуйовджених, зрідка — фаталістичних.

Його оповідання чи вірш якийсь деколи попадались на очі в журналі чи газеті. Можливо і п'ять його книжечок застрягли б у довгій скриньці, як інші. Не з легковажности до автора, ні. Щоденна метушня в індустріялізованому суспільстві не дозволяє глибше замислитися над міркуваннями навіть близької людини... А що говорити про міркування незнайомого автора!...

Стиль видання і зміст деяких віршів спонукав мене прочитати кожен рядок. Їх — небагато. Сторінок там — декілька жменьок. Думок — чимало. Вони спонукують подумати, порівняти і зробити висновки. Як ось:

Про матерів у нас написано силу-силенну віршів, поезій і віршилищ. Над піснею про материнський рушник у нас ще недавно велися завзяті суперечки.. Але, прочитавши вірш Олександра Смотрича п.н. „Мати", у збірці з 1975-го року, вмить згадаєте, що в українському житті були і є два образи матері і два материнські рушники.

Один — це офіційна ікона офіційної матері з офіційним рушником та офіційною усмішкою благословення для сина, що вибирається на офіційну дорогу...

Другий образ — це та матір, що з поміж тіл інших синів інших матерів тлінні останки свого сина відкопала і пізнала по своєму рушникові.

А про „1933-ій рік в Україні" наші автори написали багато. Потім забули про нього. Коли дехто пробував нагадати той рік світовій громадськості, тоді „книжники" радили: не годиться згадувати того, що вже минуло і що „непопулярне в теперішній час".

Прочитавши вірші Смотрича про 1933-ій рік, а зокрема зошит віршів під цим же заголовком, я зміцнився на дусі. Вірш „танок смерти" на території України нагадає читачам: ми не сміємо забути мільйонових жертв — людей, що як люди і як українці мали право на власний стиль життя без вмішування чужинців у їхні справи.

Тих чужинців Олександер Смотрич ненавидить усім серцем своїм, усією душею. А погорджує він найбільше „гнучкошиїми" земляками — і крайовими, і еміґрантськими пристосувальниками.

Хоч поет він з іскрою справжнього таланту, Смотрич не гординя. Він розуміє, що слово — це передусім монолог людської душі. Поезія — це розмова з собою.

Людина прагне висловитися і зрозуміти себе при допомозі слова. Якщо не можна діями досягти наміченої мети або ненависного ворога, тоді тимчасово те діяння заміняють слова. Вони мають зрівноважуючу, лікувальну силу. Слова — чи то погідні чи люті, чи обурливі — допомагають перетривати болючі хвилини, дні, ночі, тижні, місяці а то й роки горя. Вірші допомагають зберегти рівновагу духа зокрема тоді, коли вони з монологу перетворюються у діялог споріднених душ.

Олександер Смотрич знає силу і вартість слів — написаних і сказаних. І як вдумлива людина та вмілий орудувач українським словом, він знає, що смерть справжньої людини розпочинається з відумирання її слів. Тому він, немов Григорій Сковорода, знає пору своєї смерти: це буде — пише він — тоді, коли

... слова мої
у мені помиратимуть,
одне за одним,
як у словнику —
від А до Я...

коли все зробиться ясним
без слів, як музика,
і зовсім зайвим буде
щось комусь пояснювати.

Подібно, як у віршах зацькованого в Україні поета Миколи Холодного, так і у віршах еміґрантського поета Олександра Смотрича жеврі своєрідний холодний вогонь.

Прочитайте вірші обох цих поетів, а повірите: не той страшний вогонь, що пече, а страшний вогонь слова, що морозом живе тіло проймає.

Львівські і Чортківські ансамблі з успіхом виступали за кордоном

Київ. — Київська преса інформує, що самодіяльні артисти народного ансамблю „Весна”, Львівського палацу культури, побували у відвідинах у Швайцарії. „Український гопак, російський кадриль, білоруська „Метелиця” — викликали захоплення швайцарської публіки”. На всіх концертах залі були переповнені до останнього місця. Ансамбль „Весна” відомий також із своїх виступів в Білорусії, Сибіру, Середній Азії.

Друга мистецька одиниця, а саме Чортківський танцювальний ансамбль, один з кращих у Тернопільській області, був у Польщі і виступив у таких містах як Варшава, Краків, Познань та інші. Керівником ансамблю уже 25 років є М. М. Чайка.

На підставі зібраного в селах Вазар і Біла матеріялу М. Чайка поставила хореографічну сюїту „Трембулянка”, яка є окрасою цілої програми. Поряд з українськими, ансамбль виконує також російські, молдавські і польські народні танки, зокрема „Краков'як”. Ансамбль відвідував вже раніше Болгарію і Мадярщину.

ЗСА дадуть Ізраїлеві значну допомогу – каже през. Форд

Вашингтон. — У вівторок, 16 вересня, президент Джеральд Форд заявив на пресовій конференції, що ЗСА дадуть Ізраїлеві „значну допомогу в зброї”, але заперечив, що американські дипломатичні, політичні та оборонні гарантії, дані Ізраїлеві після мирного домовлення з Єгиптом, становлять „оборонний договір з Ізраїлем”. Президент Форд сказав, що гарантії треба розглядати з історичної точки зору, а не можна вважати їх „винагородою” для Ізраїля за те, що погодився на чергову сепарацію військ на території Сінайського півострова. Він заявив, що обіцянки продати Ізраїлеві нові літаки та ракети „не були остаточні” та що ця справа ще мусить бути обговорена. Як відомо, в середу, 17 вересня, до Вашінгтону мав прибути ізраїльський міністер оборони Шімон Перез для нарад в справі військової допомоги ЗСА для Ізраїля. У вівторок, 16 вересня, про справи Близького Сходу говорив також державний секретар Генрі Кіссінджер. Він на конференції губернаторів в Орляндо, Флорида, сказав, що домовлення між Ізраїлем і Єгиптом було тільки „першим кроком” і запевнив арабів, що ЗСА старатимуться допровадити до подібних переговорів між Ізраїлем і Сирією.

З нагоди відзначення

десятиліття започаткування дослідницької, редакційної та видавничої діяльности
ІНСТИТУТУ ЛИПИНСЬКОГО у ФІЛЯДЕЛЬФІЇ, Па.
складаю 200.00 долярів
на продовжування цієї корисної праці.

Філядельфія, Па. ІЛЯРІЙ МАЗЕПА

ВІДДІЛИ СУА ОКРУГИ НЮАРК, Н. Дж.
запрошують все Громадянство на

ЮВІЛЕЙНИЙ БЕНКЕТ

З ПРОГРАМОЮ
з нагоди 50-річчя СУА
який відбудеться
в NAVAHO CLUB в ІРВІНГТОНІ, Н. Дж.
в неділю, 9 листопада ц. р.
о год. 2-ій дня

О годині 12-ій дня буде відправлена
СЛУЖБА БОЖА
в церкві св. Івана Хрестителя в Нюарку, Н. Дж.
В НАМІРЕННІ ЧЛЕНОК СУА

Білети в ціні $12.00 від особи, до набуття в крамницях: Базарі, 1082 Springfield Avenue, Irvington, N.J. — tel.: 374-6146; Дніпро, 698 Sanford Avenue, Newark, N.J. — tel.: 373-8783; Говерля, 1066 Springfield Avenue, Irvington, N.J. — tel. 374-5768.

ФІЛІЯ УКРАЇНСЬКОГО КАТОЛИЦЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ в ЧІКАГО
повідомляє, що
в п'ятницю, 10-го жовтня ц. р.
— відбудеться —

ІНАВГУРАЦІЙНА СЕСІЯ 1975-76 академічного року

попереджена о 7-ій год. вечора
ПАНАХИДОЮ
в СОБОРІ СВ. ВОЛОДИМИРА Й ОЛЬГИ
за душу недавно спочилого бл. п.
проф. Миколи Чубатого
декана факультету права і суспільних наук УКУ
Сесія розпічнеться о год. 7:30, в авдиторії Собору
з програмою:

1. Слово-відкриття — о. д-р ІВАН ТИЛЯВСЬКИЙ
2. Вшанування Покійного Нестора — українських істориків — слово д-ра ВАСИЛЯ МАРКУСЯ
3. Доповідь: Трагедія Унії на Холмщині (до 100-ліття ліквідації Греко-Католицької Церкви царським урядом) — д-р ВАСИЛЬ ЛЕНЦИК (Стемфорд)

До участи запрошуємо студентську Молодь і ширше Громадянство.

ДИРЕКЦІЯ

СВЯТА АМЕРИКАНКА

(Закінчення зі стор. 2-ої)

толицьку віру, у глибокому переконанні, що католицьке віровизнання єдиноправдиве. Вона зокрема захопилася красою католицьких Богослужб, тим, що в церкві ввесь час є кивот з Найсвятішими Тайнами і що можна щоденно приступати до св. Причастя, за її словами „можна було завжди бути ближче Бога”.

Спочатку вона боролася із злиднями, але пізніше вона зуміла перебороти різні труднощі й винаймала людям кімнати з харчами, так що з часом їй жилося матеріяльно краще, крім дого допомагала їй родина Феллічі. За якийсь час вона оснувала школу, а пізніше чин Сестер Милосердя; рік пізніше вона склала обіти, що їх прийняв перший в Америці католицький єпископ Джон Керол. Тоді одяг чину Сестер Милосердя скидався на вдовиний чорний стрій з капюшоном і шовковим капелюхом, зав'язаним стрічкою під шию. З роками він змінився, як зрештою у всіх інших Чинах.

Сьогодні є 7,555 Сестер Милосердя. Ще й дотепер існує дім, де мешкали Сестри в Еммітсбурзі, з різними залишеними сувенірами по Елізабеті Сітон, як пасмо її волосся, шлюбна обручка, порцеляна — подарунок однієї з сестер і її черевики. В каплиці є домовина Елізабет Сітон, вмурована у мармуровому вівтарі. Дивно, що після стільки років, коли говорити про Матір Сітон зі Сестрами, ще далі видно її великий вплив, який позначується й досі в щоденному житті Сестер. Залишились сиротинці, школи, шпиталі, засновані її невсипущою послідовною працею, повною посвяти і самозаперечення.

У щоденному житті Елізабет Сітон була химерна, сповнена іноді неспокоєм. В її щоденнику можна знайти слова, що вказують на її схильність до самогубства. Щодо скромности, не завжди вона її посідала, бо пишалася своєю красою: в одному з листів до свого батька вона зокрема пише про свої великі чорні очі. Коли її пост настоятельки хотіли передати іншій Сестрі, вона запротестувала, була бо надто горда, щоб хтось інший давав їй накази. Одначе, кардинал Антонеллі схарактеризував її вади так: „У неї були хиби й ми всі їх маємо. Тільки, що вона просто по-геройськи старалася їх визбутися, пересічна людина відноситься до своїх хиб, як до гостей, і їх затримує”. Вона намагалася позбутися своїх хиб з такою наполегливістю і в такому змаганні зі собою, що її боротьба позначилася великим стражданням і вона ці хиби поборола. За словами цього ж кардинала: „Вже сам біль у цього роду боротьбі є хвірткою до святости”, і далі він зазначує, що „вона те все сприймала з грацією, плекаючи в собі духовість, яка ступнево зростала в понадсьогосвітнє багатство душі, несхопиме для пересічної людини”. Багато з її сучасників питалися: „Звідкіля в неї стільки сили й звідкіля нам набратись такої сили”?

Елізабет Сітон була надзвичайно співчутлива до людського горя, вона підходила до людей з великим вирозумінням, і коли комусь не вміла як слід порадити й він попадав у відчай, вона картала себе за невдачу. В неї було вироблене відчуття гумору. Дивлячись на себе у монашому мусліновому капелюсі, вона з посмішкою себе називала „Мадер Гус”, диявола прозвала „Семом”, а вже хвора й вмираюча на туберкульозу, писала: „Кожного ранку до мене приходить смерть і посміхається надо мною, але я собі з неї нічого не роблю і посміхаюся над нею”.

Папа Павло УІ, канонізуючи Елізабет Сітон, сказав: „Вона мешканка Неба і заслужила собі на пошану всієї Церкви”. Папа вирішив її канонізувати на підставі трьох чуд, а саме: видужання з недуги однієї монахині чину Сестер Милосердя в Ню Орлінсі, видужання чотирирічної дівчини Тереси О'Нейл з Балтимору з левкемії, якій тепер 26 років, та видужання 61-річного робітника з Ню Йорку Карла Каліна, протестанта, який був хворий на невиліччиму недугу мозку. Після видужання він і його жінка прийняли католицьке віровизнання і були приявні в Римі під час проголошення Елізабет Сітон Святою, приступивши до св. Причастя.

Джоен Вартель на закінчення своєї статті пише: „Колись, коли я була в Балтиморі, читаючи катехизм, знайшла слова: „Бог — це любов”. І коли призадумалася над ними — зрозуміла, що, щоб шукати й знайти ідеал святого, — потрібно шукати за Богом, за Його мислями і віднаходити Його в думках і вчинках Святого, — шляху, який веде до Нього”. Сестра чину Милосердя сказала до Джоен Вартель, що Елізабет Сітон „була жінка — сповнена любов'ю”. Святість Елізабет Сітон полягає в цьому, що хоча в неї були хиби, вона зуміла з ними боротись і, переборовши їх, віднайшла шлях до Бога й почерез Нього вона зрозуміла Його навчання, — щоб бути якнайближче Нього — треба любити людей.

НА СХОДІ ЗМІНИ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

активна участь у індокитайських збройних конфліктах була звернена проти червоного Китаю. Вже сама її генеза вказує на це. Американці увійшли у ці конфлікти безпосередньо після перемоги Мао з наміром не лише заблькувати можливості дальшого поширення китайських впливів, але й з метою створити міцні випадові бази й континентальні причілки на азійському масиві для майбутніх акцій, звернених проти Китаю. Всі американські документи це потверджують; не заперечує цього допомога СССР Північному В'єтнамові і південно-в'єтнамським партизанам. СССР почав допомогу ще в часі згоди з Пекіном, а коли настав розлам з Китаєм, з різних причин припинити її не міг. Очевидно, що Москва керувалася своїми імперіялістичними цілями, а не будь-якою „революційною солідарністю”. Випадок Камбоджі ясно це доводить.

Хоч уже в 1972 році за президентури Ніксона дійшло до відомих змін в американсько-китайських стосунках, одначе справжні глибокі пересунення могли наступити щойно після виходу ЗСА з Індокитаю. Це і сталося. Хоч ці пересунення не відбуваються надто швидко, але вони є постійні й глибокі. Крім позакулісових контактів і розмов, з американського боку робляться очевидні заходи допомогти Китаєві вийти з господарської і технологічної скрути, тобто стати силою. Остання господарсько-торговельна китайська місія до ЗСА ілюструє це. В ЗСА розвивається публічна дискусія, по чиєму боці стануть у випадку критичного загострення китайсько-російського конфлікту.

Росія, стримана покищо в своїй експансії на Близькому Сході, шукає еквіваленту в Азії. Це, зрештою, теж її традиційні імперіялістичні шляхи. Закінчення індокитайських війн створило для неї нові шанси й нові небезпеки. Во Китай зростає, а з тим і його прагнення вирівняти заподіяні йому раніше кривди. Москва не лише пробує приєднувати різні азійські країни до надуманого нею (з метою оточити Китай) азійського „пакту безпеки”, але без будь-яких застережень також погрозами намагається утримати Японію від зближення з Китаєм. Москва шукає баз у Південному В'єтнамі (тут її намагання йдуть в напрямі найбільшого порту й воєнної бази, збудованої американцями в Кем-рег), накінець майже провокативно збільшує вона свою і так ненормально велику мілітарну потугу на кордонах Китаю. Відпруження на европейському відтинку не викликає частинної демобілізації незчисленних совєтських дивізій, лише пересунення їх на китайський кордон.

Це все може створити неабиякі шанси для американської політики і американських ініціятив. ЗСА, вийшовши зі збройного конфлікту на азійському континенті, можуть стати силовим арбітром на ньому. Це ж, очевидно, мало б великі наслідки в загально-світовому обсязі.

Український Народний Союз

ПРОГОЛОШУЄ

ОРГАНІЗАЦІЙНІ НАРАДИ

В СОЮЗОВИХ ОКРУГАХ АМЕРИКИ И КАНАДИ ДЛЯ ЗАПОЧАТКУВАННЯ

ОСІННЬОЇ КАМПАНІЇ 1975 РОКУ

ЗАВДАННЯМ КАМПАНІЇ Є:

- ПРИДБАТИ ДО КІНЦЯ РОКУ 2.500 ЧЛЕНІВ ЗАБЕЗПЕЧЕНИХ НА СУМУ $6,000.000.
- ПОДБАТИ, ЩОБИ НЕ БУЛО НІ ОДНОГО ВІДДІЛУ БЕЗ НОВИХ ЧЛЕНІВ 1975 РОКУ.
- ВШАНОВУЮЧИ РІК УКРАЇНСЬКОЇ ЖІНКИ — ПОДБАТИ ПРО ЦЕ, ЩОБИ ВСІ ЖІНКИ ЧЛЕНИ УНС ДО КІНЦЯ РОКУ ПРИДБАЛИ ПО ОДНОМУ ЧЛЕНОВІ І ТИМ САМИМ ПОДВОЇЛИ ЧЛЕНСТВО ЖІНОК УНС, ЯКЕ ЗАРАЗ ВИНОСИТЬ ПОНАД 40.000.

До участи в нарадах запрошується всіх Відділових Урядовців Відділів поодиноких Округ, Конвенційних Делегатів, а також всіх членів УНСоюзу, які інтересуються справами установи до якої належать. ВСІМ ГОСТЯМ РАДІ;

Дата нарад	Місцевість і місце нарад	Передбачені промовці
СУБОТА, 27-го ВЕРЕСНЯ	ТРОЙ Заля Українського Дому 391 — 2-га вул., ТРОЙ Початок год. 3-тя по пол.	Марія Душник Василь Оріховський
СУБОТА, 27-го ВЕРЕСНЯ	ПАССЕЙК Українська Централя 240 Говп Аве., ПАССЕЙК Початок год. 6-та веч.	Степан Гавриш
НЕДІЛЯ, 28-го ВЕРЕСНЯ	СИРАКЮЗИ-ЮТИКА Український Дім 135 Вашінгтон вул. Авбурн, Н. Й. Початок год. 1:00 по пол.	Марія Душник Володимир Запаранюк Василь Оріховський
НЕДІЛЯ, 28-го ВЕРЕСНЯ	ПЕРТ АМБОЙ Український Народний Дім, 766 Стейт вул. Початок год. 3:00 по пол.	Уляна Дячук
НЕДІЛЯ, 28-го ВЕРЕСНЯ	БОФФАЛО Заля Українсько-Американського Горожанського Центру 205 Мілітарі вулиця Початок год. 6-та веч.	Степан Гавриш
СУБОТА, 4-го ЖОВТНЯ	ЛИГАЙ ВЕЛЛИ — АЛЛЕНТАВН Заля УКЦеркви св. Івана Хрестителя при 1357 Нюпорт Аве. Норттемтон, Па. Поч. год. 4:00 по пол.	Степан Гавриш Анна Гарас
СУБОТА, 4-го ЖОВТНЯ	ТОРОНТО, Канада Заля Інституту св. Володимира 620 Спадіна Авеню Початок 7:30 веч.	Сенатор Павло Юзик Василь Дідюк
СУБОТА, 4-го ЖОВТНЯ	РОЧЕСТЕР Український Народний Дім, 831 Джозеф Аве. Початок год. 6:30 веч.	Уляна Дячук Василь Оріховський
НЕДІЛЯ, 5-го ЖОВТНЯ	ФІЛЯДЕЛЬФІЯ Дім Окружного Комітету УНС 5004 Олд Йорк Рд. Початок год. 2 по пол.	Володимир Сохан Богдан Гнатюк Іван Скальчук Іван Одежинський
НЕДІЛЯ, 5-го ЖОВТНЯ	ШАМОКІН Американсько-Український Горож. Клюб 1222 Фраєс Авеню Бервік, Па. Початок год. 2:30 по пол.	Степан Гавриш
НЕДІЛЯ, 5-го ЖОВТНЯ	НІЯҐАРА Заля УНО 177 Ніяґара вул. Ст. Кетеринс Початок год. 5:30 по пол.	Сенатор Павло Юзик

УКРАЇНСЬКИЙ ІНСТИТУТ АМЕРИКИ
ЗВЕЛИЧАЄ ВІДЗНАЧЕННЯ 200-РІЧЧЯ ЗСА КОНЦЕРТАМИ
під протекторатом УКРАЇНСЬКОГО КРАЙОВОГО КОМІТЕТУ
Перший КОНЦЕРТ відбудеться
в п'ятницю, 26-го вересня ц. р., о год. 8 веч.
ВІДОМА ПІЯНІСТКА

ХРИСТИНА ПЕТРОВСЬКА

відограє праці славних композиторів Шопена та Дебюсі, як теж — попершe в Америці — композицію українського автора в Парижі, МАРКІЯНА С. КОВЗАНА — „КОНСТРУКТОР”, що була присвячена у честь улюбленого артиста-маляра Якова Гніздовського.

Мистецька Комісія запрошує прихильників музики до ласкової участи.

Ізраїль відклав остаточне підписання мирного договору

Тель - Авів. — Ізраїльський уряд проголосував доручити своїм представникам в Женеві не підписувати остаточного документу щодо сепарації військ Ізраїля й Єгипту на території Сінайського півострова, аж поки Конгрес ЗСА не схвалить тієї постанови мирного договору, яка передбачує, що коло 200 американських цивільних осіб займатимуть пости між військовими лініями Ізраїля та Єгипту із завданням попереджувати про несподіваний напад однієї із сторін.

Ділимося сумною вісткою
з Рідними, Приятелями і Знайомими, що
в суботу, 20-го вересня 1975 року упокоївся в Бозі,
наш Найдорожчий
МУЖ, БАТЬКО і ДІДУНЬО

бл. п.

ПЕТРО КОРЖАНІВСЬКИЙ

народжений 10-го січня 1898 року в селі Яйівка, пов. Товмач, Україна, бувший учасник Українських Визвольних Змагань.

ПАНАХИДА відбудеться у вівторок, 23-го вересня 1975 р. о год. 7:30 веч., у похоронному заведенні „Ясік” у Вілмінгтоні, Делевар.

ПОХОРОН в середу, 24-го вересня 1975 р. о год. 9-ій рано з УКЦеркви св. Миколая в Вілмінгтон, а відтак на цвинтар Всіх Святих в Вілмінгтоні.

Горем прибита:
ДОМІНІКА — дружина
ОРЕСТ — син з дружиною
ЯРОСЛАВ — син з родиною
РОМАН — син
та ближча і дальша Родина в Америці і Україні

В ПЕРШУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
Найдорожчого МУЖА, БАТЬКА і ДІДУСЯ

бл. п.

Інж. ІВАНА ЯМРОЗИКА

буде відправлене
ПОМИНАЛЬНЕ БОГОСЛУЖЕННЯ
в церкві св. Юра в Ню Йорку
в суботу, 27-го вересня 1975 р.
о год. 7-ій вечора
Друзів і Приятелів просимо згадати Покійного в своїх молитвах.

В глибокому смутку:
дружина ОЛЕКСАНДРА
з донькою УЛЯНОЮ
зятем БОГДАНОМ
сином РОМАНОМ
і внучкою ВІРОЮ

У ШОСТІ РОКОВИНИ СМЕРТИ БОЛЮЧО-СУМНІ
нашого Найдорожчого і Невіджалуваного
МУЖА, БАТЬКА І ДІДУНЯ

сл. п. Протопресвітера Д-ра Володимира Левицького

бувшого старшини — учасника Визвольних Змагань України, громадського діяча на Рідних Землях, соборника-священика в ЗСА.

Вже минає шість років, як 30-го вересня 1969 р. розпрощався з цим світом й покинув мене на віки, мій Найдорожчий Мужу-Батьку. Полинув у небесні оселі заскоро. Я залишилась сама, прибита горем і смутком. Щодня мій Дорогий мені перед очима, щодня про нього думаю та згадую пережиті щасливі години з ним під час життя, а зараз сумне і гірке моє життя без нього. Ти відійшов і злучився з своїм сином, якого також згадую побіч Тебе.

У П'ЯТНАДЦЯТІ РОКОВИНИ ТРАГІЧНОЇ СМЕРТИ
Дорогого СИНА, БРАТА і ВУЙКА

бл. п.

Ігоря Володимира Левицького

Пластуна-Юнака
буде відслужена

ЗАУПОКІЙНА БОЖЕСТВЕННА СВЯТА ЛІТУРГІЯ

в суботу, 27-го ВЕРЕСНЯ 1975 року, о год. 9-ій рано в Українській Православній Церкві св. Арх. МИХАЇЛА, МІННЕАПОЛІС, Мінн. Як також в цей сам день о год. 11-ій ранку буде відправлена

ПАНАХИДА

в Українській Православній Церкві ВСІХ СВЯТИХ, 11-та вул. в НЮ ЙОРКУ, Н. Й. 30-го ВЕРЕСНЯ 1975 р. о год. 10-ій ранку служитиметься

ПАНАХИДА

над МОГИЛОЮ, на Українському Православному Цвинтарі в БАВНД БРУКУ, Н. Дж.

Про спільні молитви за спокій душ Спочилих в цей день, ласкаво прошу Родину, Духовенство, Побратимів по Зброї, Друзів, Знайомих та Пластунів.

В незабутню пам'ять моїх Найдорожчих, хай ця скромна згадка про Вас, а з нею і дар в сумі 100.00 дол. на семінарію св. Софії Української Православної Церкви в США в Бавнд Бруку, буде моїм нев'янучим вінком на Вашу могилу, який прикрасить і збереже пам'ять про Вас.

ПРОЩАЙТЕ!
Ваша опечалена —
дружина-мама — ГАЛИНА і РІДНЯ

ВЯЧЕСЛАВ ЧОРНОВІЛ...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

являється, сидів в одній з сусідніх камер). Як видно з мого вироку, ніякого відношення до „справи" Добоша я не мав, а газетне повідомлення було провокацією. Сьогодні вже є досить фактів для висновку, що операція по затриманню „містера Х" із Заходу, із подальшою облавою на українську інтелігенцію була задумана в КҐБ завчасно. Я — один з небагатьох, хто тримав у руках „справу" Добоша і скориставшися недоглядом каґебістів, прочитав основні її документи (звинувачення, свідчення Добоша, Світличного, постанову про припинення справи). Крім того, по дорозі у Мордовію, в смердючій пересильній камері Харківської тюрми, я зустрівся і кілька годин розмовляв з Світличним, єдиним із засуджених, хто зустрічався з Добошем. Тому у мене є всі підстави заявляти, що т. зв. „справа" Добоша — велика миляна булька видута з недоброякісного каґебістського мила для надання кампанії арештів на Україні специфічного забарвлення. Того, що „справа" Добоша — фікція і не вона була причиною наших арештів, не приховували й каґебісти. Слідчий з Києва, Колпак, восени 1972 року відверто переказував мені думку верхів: „Ми раніше не тих брали; треба було садити не тих, що розповсюджують, а рубати голову тим, що пишуть і організовують. Тепер зробили правильно — і років на десять матимемо спокій".

Від участи в слідстві я відмовився від дня арешту, обґрунтувавши цю відмову згодом у заяві 26. II. 72 року, де писав (цитую окремі уступи): „Пред'явлене мені звинувачення частково вигадане, частково базується на перекрученнях і штучному підгнанні фактів під ст. 62 КК УРСР ... Мене заарештували без якихось очевидних ознак вини ... Я став жертвою масового репресивного заходу, тому слідство по моїй справі, як і майбутній суд (очевидно, закритий) буде тільки порожньою формальністю".

А про суд над ним, Чорновіл розповідає таке:

„Неознайомленій людині важко уявити, що таке радянський суд, особливо при слуханні політичних справ. Насамперед мене позбавили захисту. Мої намагання добитися в ході слідства побачення з дружиною чи сестрою для узгодження прийнятих для мене принципів захисту були марними. Московським адвокатам, до яких я звернувся, виступати на Україні в політичних процесах заборонили. На читання справи каґебісти привели свого прихвостня із „спецдопуском" (не кожного адвоката пускають до політичних справ), від якого я відмовився. Тому мені довелося в суді взяти захист на себе (цим пояснюється моя участь в закритому суді: я ігнорував незаконний закритий суд як підсудний, про що зробив заяву на початку судового засідання, але брав у ньому участь як адвокат, зобов'язаний виступати при всіх умовах). Про день мого суду не повідомили навіть рідних. Водили мене в зал суду через чорний хід, де через 2-3 метри стояв каґебіст. Потрібних свідків у суд не викликали. Не було Калинців, Сеника, Осадчого, бо вони на слідстві одностайно твердили, що давали мені свої вірші для літературно-критичної оцінки, а не для якогось „антирадянського" використання. Не було С. Шабатури, хоч її неправильно трактованими свідченнями посуговувалися. Не було І. Світличного, який міг би внести ясність в деякі слідчі вигадки, зв'язані з „Українським вісником". А свідки І. Дзюба, З. Франко, Б. Чубай, В. Боднарчук, мали невигідні судові покази і їх свідчення у вироку спотворили до невпізнання (таке можливе тільки на закритому суді, де дії суду ніким неконтрольовані). Наприклад, З. Франко в суді сказала дослівно так: „Про причетність Чорновола до випуску „Українського вісника" мені невідомо абсолютно нічого", а у вироку з'явилася фраза, що моя участь у випуску журналу підтверджується свідченнями З. Франко, що „вона була впевнена, що „Вісник" випускає Чорновіл"! І так — не раз.

Мої клопотання про виклик в суд 17-ти потрібних свідків, про долучення необхідним матеріялів, про оголошення в залі суду творів, абсурдно названих антирадянськими, відхилялися без роздумів. Відхилили моє клопотання про запрошення в зал суду представників преси і про стенографування процесу. Протокол суду був складений дуже поверховно, неграмотно і значною мірою сфабрикований. Фактично, ніякого суду не було — була давно запланована розправа, якій надавали вигляду законности. Особливо виділявся державний звинувач прокурор Руденко (брат Ген. Прокурора СРСР). Вже коли з показів свідків та інших доказів випливала повна абсурдність ряду пунктів звинувачення (деякі з них відкинув навіть суд) прокурор з методичністю накрученої ляльки повторив звинувачення у повному обсягу і зажадав мені максимального покарання".

Чорновіл кінчає такою оцінкою найновіших репресій в Україні:

„12 січня 1972 року — це не тільки день мого арешту, але й дата початку ширших репресивних акцій з метою остаточної ліквідації течії „шестидесятників" в українському літературно-громадському житті".

***

Повний текст вироку Вячеслава Чорновола і його коментарів буде надрукований на сторінках найближчого числа журналу „Сучасність", а також в щоденнику „Свобода".

Патріярха Пімена нагородили орденом „Білої Лілії"

Київ. — Київська преса, інформуючи про перебування в СССР представників Євангельсько - Лютеранської Церкви Фінляндії з архиєпископом Симойоки у проводі, пише, що „делеґація фінського духовенства й мирян, за дорученням президента Фінляндії У. Кекконена, вручила орден республіки „Біла Лілія" патріярху Пімену, який його нагорзоджено за великі заслуги в боротьбі за мир і співробітництво між Фінляндією і Радянським Союзом".

Представники фінляндської Церкви відвідали також Україну і побували в Одесі й Києві. Духовники і вірні цієї Церкви познайомились в Києві з історичними місцями, відвідали Києво - Печерську Лавру, собор св. Софії, Покровський і Фроловський жіночі монастирі, були на Богослуженні у Володимирському катедральному соборі. В інформації далі говориться, що „екзарх України" митрополит Філярет дав обід в честь гостей, на якому був присутній голова Ради у справах релігії при Раді Міністрів УССР К. Литвин та ін. офіційні особи. На обіді з промовами виступали митрополит Філярет, К. Литвин і фінський архиєпископ М. Симойоки. Останній підкреслював зокрема важливість контактів між Церквами і церковними проводами, що відповідало б духові останньої мирової конференції. „Дух Гельсінкі має перемогти", — заявив архиєпископ Симойоки.

ВІЧЕ В ЧІКАҐО

Чікаґо, Ілл. — В неділю, 28-го вересня ц.р. о год. 2-й по полудні тут в приміщенні Школи Шопена, відбудеться заходом Комітету Об'єднаних Жіночих Організацій міста Чікаґо, віче з нагоди Дня Української жінки - політв'язня в СССР. Доповідь виголосить проф. д-р Марія Овчаренко, а рецитацію Рома Турянська. Віче попередить Молебень в українських церквах.

Поміж українцями у Бразилії

Вотервліт, Н.Й. (І.Д.). — У рамках конференції південної округи СУА нюйоркського стейту 7 вересня ц. р. відбувся тут показ прозірок про українських поселенців у Бразилії. Голова Окружної Ради Д. Кушнір, представила д-р Т. Савицьку, референтку суспільної опіки Головної Управи СУА, яка недавно відбула місячну поїздку по українських осередках у Бразилії разом зі своєю донькою, докторанткою Гандзею. Вони виїхали до Бразилії 25 березня 1975 р., прибули до Куритиби, де святкували Великдень разом з нашими поселенцями. Хоч це вже третє й четверте покоління наших еміґрантів, але вони задержали Великодні звичаї: церковний спів, свячення пасок, писанки, ґаїлки, що було видно на прозірках. Пояснення до прозірок награно на підставі інформацій д-р Теодозії та Гандзі Савицьких, крім того ще деякі додаткові пояснення в перервах давала пані д-р Т. Савицька. Церква відіграє велику ролю в житті української еміґрації у Бразилії (як скрізь). Приємно було бачити чудові наші церкви в Куритибі, Прудентополі, Понта Ґросса й у провінціях Парана й Санта Катерина, де скупилися українські еміґранти. А біля церков — цвинтарі з численними могилами: жертв нападів диких індіян, що вбивали наших піонерів за те, що заорювали їхню прадідну землю... Є теж і хрести на пам'ятку знесення панщини, наших визвольних змагань, місій. Одна старенька бабуня співала пісню про знесення панщини та повторяла спомини її бабуні про злопам'ятну панщину... Наша „амбасадорка доброї волі" відвідувала центри нашої еміґрації, наші церкви, школи, інтернати, захисти, сиротинці. Вона подивляла велику працю українського духовенства (біля 50 наших священиків, 40 молодих священиків!) наших сестер - монахин (біля 400!), що ведуть школи, інтернати, сиротинці та лічниці, з великою посвятою й жертвенною працею, віддаючи свої сили для добра нашої молоді. Бачимо краєвиди Бразилії, поля й ліси, селянські хати й господарства, наших селян, але найбільше дітей і молодих, що радо вітали свою добродійку. Варто підкреслити — великий гін до освіти і знання серед нашої прекрасної молоді у Бразилії. Українська сільська молодь у Бразилії виростає серед недостатків і мріє поліпшити своє життя освітою, щоб дістати кращу працю по містах. Бо без освіти праця слабо платна, а до того працедавці використовують і кривдять наших дівчат. Вже є біля 150 наших стипендистів (-ок), що завдяки СУА дістали стипендії. Приємно було почути, що три фундатори живуть у нашій окрузі. Пані д-р Савицька відвідала майже всіх стипендистів, нав'язала з ними особисті зв'язки, що матимуть тривалий вплив на нашу молодь, і не дадуть їй розплистися серед чужого моря, в мішаних подружжях!

Цікаво, що тільки на селах українські еміґранти зберігають рідну мову, навіть у 4-му поколінні, проте по містах асимілюються. Сумне явище, що ті, яким пощастило розбагатіти, часто відходять від нашого життя, і не дбають про допомогу незаможним! Але є вже значне число молодої інтеліґенції, що перебере провід нашої еміґрації у Бразилії. Тільки — треба витворити таку моральну атмосферу, що виключала б мішані подружжя, які зменшують нашу громаду. — Після показу — приявні ставили питання, на які діставали вичерпні відповіді. Такі покази відбулися досі в Ютиці, Вайлвуді (два) та в Гантері. Варт, щоб побачили їх у багатьох наших осередках, щоб зросло число фундаторів (-ок) стипендій для нашої молоді у Бразилії, що проявляє подивуґідну охоту до студій українознавства.

Совєтському різьбареві зруйнували робітню і різьби

(ст.). — Совєтський різьбар Нєізвєстний застав двері до своєї великої робітні замкненими. Хтось, без його відома, припровадив був до робітні фотографа, а коли Нєізвєстний став стукати до дверей, фотограф спершу не хотів його впустити. Коли ж Нєізвєстний нарешті дістався до робітні, побачив у робітні справжню руїну. Ціла робітня була знищена, а різьби порозбивані, малюнки пом'яті й подерті. Фотограф заявив, що робітня була вже так зруйнована, коли його сюди впустили. Хто знищив робітню і різьби, невідомо, але двері до робітні були неушкоджені. Ключ до робітні має управитель дому. Нєізвєстний передав американському туристові листа про цілу справу і згадує в ньому, що боїться, щоб його не викинули ще також з його мешкання.

Нєізвєстний знаний з того теж, що його скритикував був Хрущов, кажучи, що осел міг би намалювати кращі малюнки своїм хвостом. Пізніше відносини між Нєізвєстним і Хрущовим цілком поправилися. По смерті Хрущова рідня замовила в Нєізвєстного нагробник на гріб Хрущова. Нєізвєстний виконав цей нагробник. Це бронзове погруддя Хрущова на гарній мармуровій мистецькій підставі з чорними й білими смужками. Нєізвєстний пояснив, що ті смужки, це веселі й сумні хвилини в житті Хрущова.

Кіссінджер і Громико обговорювали обмеження стратегічної зброї

Ню Йорк. — У неділю, 21 вересня, державний секретар Генрі Кіссінджер був запрошений совєтським міністром закордонних справ Андреєм Громиком на вечерю, яка відбулася в совєтській місії до Об'єднаних Націй і під час якої продовжувалися переговори в справі нового 10-річного домовлення щодо обмеження атомової стратегічної зброї. Протягом кількох днів це була третя з черги нарада Кіссінджера і Громика в цій справі; перші дві відбулися у Вашінґтоні минулого четверга і п'ятниці. Хоча речники Державного департаменту твердять, що справа „полагоджена на 85 або 90 відсотків", то сам Кіссінджер признав, що розбіжності в поглядах не будуть усунені аж поки він не поїде до Москви на переговори з генеральним секретарем КПСС Леонідом Брежнєвим, що може статися в жовтні, або на початку листопада. Щойно після таких переговорів в Москві можна сподіватися, що Брежнєв прибуде до Вашінґтону. Брежнєва поїздка вже була відкладена два рази цього року.

Хоча минулого листопада президент Форд і Брежнєв у Владивостоці дійшли до тентативного домовлення в справі обмеження нуклеарної зброї, згідно з яким обидві сторони могли б мати по 2,400 ракет і літаків-бомбовиків, між тим по 1,320 ракет із багато-зарядними головками, то тепер існують розбіжності щодо типу літаків і ракет, які мали б підлягати обмеженню.

ДЕНЬ ЖІНКИ

Джерзі Сіті, Н.Дж. — 71 Відділ Союзу Українок Америки влаштовує тут в неділю, 28-го вересня ц.р. о год. 3:30 по полудні в приміщенні Українського Народного Дому при Фліт вулиці — День Жінки. В програмі візьмуть участь: оперна співачка мецо-сопрано Галина Андреадіс, рецитаторка Оля Шкафаровська та хор 71-го Відділу СУА під диригентурою Йосифа Рейнаровича.

МАНІФЕСТАЦІЯ В НЮ ЙОРКУ

(Закінчення зі стор 1-ої)

ного Дому в Джерзі Сіті, за якими маршувала також чисельно джерзісітська громада, як також танцювальні і балетні школи в національних строях, українські комбатантські організації, лікарі та інші. Прикрасою цілого походу, на що звернула увагу також американська преса, були два парадні вози (фльоти) Українського Народного Союзу, що його зорганізував Окружний Комітет Відділів УНС в Ню Йорку під проводом його голови Миколи Хоманчука, і віз Школи українських бадуристів під проводом мґра Миколи Чорного і мистецьким керівництвом о. Сергія Кіндзерявого-Пастухова. Остатні і опісля виступили в мистецькій програмі, виконуючи 3 пісні, які були рясно оплескувані багатотисячною публікою. Український Народний Союз репрезентувала на Маніфестації дуже добре нововибрана Міс Союзівка Уліта Ольшанівська і перша дружка Наталка Лазірко та малі діти Школи Українознавства з Асторії, зодягнені в українські національні строї. Немов сторожі ввесь час побіч колон їхали п'ять козаків на конях, під проводом Володимира Бакада, які також викликали атракцію серед публіки.

Святочну частину двох салютів: Америці з нагоди 200-річчя ЗСА і українським піонерам з нагоди 100-річчя українського поселення відкрив в Браєнт Парку голова Метрополітального Комітету 200-річчя Американської Незалежности д-р Іван Флис, а о. протоігумен Патрикій Пащак прочитав зворушливу молитву, окремо приготовану з цієї нагоди. Після обидвох гимнів, що їх відіграла оркестра і співав ввесь зібраний народ, д-р І. Флис попросив адв. Юрія Волинця і пані Марію Душник, які вели програмою та знайомили публіку з численними американськими і українськими промовцями. Представлений пані Марією Душник сенатор Джеймс Баклі відмітив великий український вклад в загальну американську культуру й інші ділянки американського життя, пригадав зібраним свою недавню поїздку до СССР, де він мав змогу запізнатися з правдивою дійсністю, яка там панує і висловив переконання, що Україна й інші поневолені Москвою народи здобудуть напевно свою самостійність. „Як довго Україна буде поневолена, так довго ніхто на світі не буде відчувати миру", — заявив другий американський політичний діяч і випробуваний приятель українців, нюйоркський конґресмен Едвард Кач, якого присутнім представив адв. Юрій Волинець. З українських промовців виступали президент Українського Конґресового Комітету проф. д-р Лев Добрянський і колишня радна міста Детройту, а тепер голова Інформаційної Комісії при УНРаді пані Маруся Бек. Проф. Л. Добрянський пропонував написати в імені зібраних листа до президента ЗСА Джералда Форда з проханням, щоб він в році віданачування Американської Незалежности проголосив 22 січня 1976 р. Днем Української Незалежности в цілій країні. Коротке привітання зложив також представник мейора Абрагама Біма.

Перша частина Маніфестації в Браєнт Парку закінчилась піснею „Боже Великий..." і опісля тисячні маси народу, зформувавшись у колони, перейшли походом до Головної Квартири Об'єднаних Націй, де вшановано Українку політ'язня з нагоди Року Жінки, проголошеного Об'єднаними Націями. Організатори не врахували, однак, що місце (Гаммершилд Плаза) замале для такої великої кількости осіб, так, що частина маніфестантів не скористали з другої частини програми повністю. І тут програму відкрив д-р Іван Флис, а пані Марія Душник представила двох промовців, Леді Малколм Доґлес Гамілтон і пані мґр Уляну Целевич, голову Головної Управи ОЖ ОЧСУ. Промовляв також студент Аскольд Лозинський. Леді Малколм Доґлес Гамілтон закликала українців до об'єднуючої дії в боротьбі з деструктивними силами і комунізмом, який поневолює в добі деколонізації численні народи. Вона звернула при тому увагу, що московська імперія є фактично ще єдиною існуюою імперією в світі, хоч про це багато політиків на Заході промовчують. Друга частина Маніфестації на Гаммершилд Плаза закінчилась відчитанням резолюцій і відспіванням пісні „Не пора..."

Нові книжки

Чортківська Округа, історично - мемуарний збірник. Український Архів Наукового Товариства ім. Шевченка Т. 26. Видавець: Діловий комітет земляків Чортківської округи, Ню Йорк - Париж - Сідней - Торонто 1974.

Наша книга, як читаємо у вступній статті, це не історія наших земель, вона тільки збірка матеріялів до історії. В дійсності це немов енциклопедія маленької частини українських земель, бо лише чотирьох колишніх повітів галицького Поділля: Чортківського, Копичинецького, Борщівського і Заліщицького. Про цю подільську округу маємо тут відомості з доісторичних часів у статті д-р Я. Пастернака „Західнє Поділля на заранні історії", важливіші відомості з історії цієї території у статті д-ра Л. Соневицького, про визначних діячів - українців та про українське шкільництво у статтях Ольги Соневицької, про читальняний рух та останні вибори до австрійського парляменту — Б. Стефановича. А дальше, немов у калейдоскопі, бачимо ріст національного, економічного й культурного життя в окремих повітах, містах і селах, подані авторами, що творили це життя, або були свідками їхньої праці. Відомості оперті на фактах, а не на фантастичних видумках, як це бачимо в „Історії міст і сіл УССР". При більшості міст, містечок і сіл подано величину території, число населення та інші статистичні дані та розповіді про життя - буття населення і його добрі й лихі переживання від давніших часів аж до „визволення" у 1939-му, 41-му й 44, роках.

Книгу, що має 923 сторінки доброго й чіткого друку, багато добрих світлин та географічних карт, читатимуть не лише колишні мешканці подільської землі, їхні діти та внуки, але кожний, що хоче дізнатися як колись жилося у нашій Батьківщині. Редакційній колеґії (Ольга Соневицька, Богдан Стефанович і д-р Роман Дражньовський) треба поґратулювати за працю вкладену в цей взірцевий реґіональний збірник.

О. З.

СПОРТ

„Леви" першунами своєї групи

Леви — Олімпік-Геркулес 1:0 (вок.)
Леви — Теннерс 1:0
Леви — Словаки 2 - 1

Чікаґо 15 вересня 75. — По трьох змаганнях і трьох перемогах у осінній рунді лігових змагань „Леви" висунулись на чоло табелі у своїй групі Вищої Дивізії. До УАСТ „Леви", повернулися змагуни з професійних дружин і всі сподівалися на високі і легкі перемоги „Левів" у їхніх осінніх розгривках. Однак, наразі їхні дотеперішні перемоги приходяться їм досить тяжко.

Не мали труду „Леви" із першими змаганнями із „Олімпік - Геркулес", бо ті, бувши господарями змагань, не постаралися за площу і Ліга признала ті змагання 1 - 0 у користь УАСТ „Леви".

Другі змагання із „Теннерс" „Леви" виграли у тяжкій і досить гострій грі вислідом 1 - 0. Одинокі ворота добув Андрущишин. Однак це була піррова перемога, бо у тій грі „Леви" втратили двох змагунів — найкращих напасників. Шефер контужений, а Андрущишин дискваліфікований.

Останньої неділі „Леви" виступили до лігових змагань без вище згаданих змагунів із сильною фізично та амбітною словацькою дружиною „Словаки". У словацькій дружині виступають обидва колишні змагуни УАСТ „Леви" брати Дижурки.

Тому що всі головні спортові площі тепер зайняті на американський футбол, гра відбувалася на бічній площі Генсон Парку. Площа нерівно і тому гра обох дружин не стояла на високому рівні. Не було точних подач чи гарних комбінацій. Однак гра була завзята, навіть часом дещо за гостра. Виграли більше рутиновані „Леви" зі стрілів Лямброполюса і Кіпки. Обидва голі впали із близької віддалі.

Деякі „аси" не дописали і їм треба добре попрацювати над собою, щоб дійти до давньої форми. При новім складі і добрій формі змагунів „Леви" не повинні мати труднощів повторити тамтогорічний вислід і здобути першенство Вищої Дивізії у Чікаґо.

Тому що офіційний суддя не появився, його задовільно заступив адвокат Форович.

Склад дружини: О. Банах, Л. Скороход, Л. Кулінченко, Дж. Гузелла, М. Крат, М. Іваник, Е. Карпа, Б. Шлапак, Р. Ґрін, В. Рой, І. Вайда, Н. Ляндропульос, К. Бонілла, Хр. Кіпка.

Управитель дружини: Вадим Мішалов.

Роман Б. Припхан

ТАРЗАН, Ч. 7366. Тар зан відстрашує леопарда

„Не зважаючи на те, що він мав списа і старався вдавати відважного, я відчув, що цей молодий чоловік був слабо підготований до мандрування по джунґлях..."

„Леопард Шіта напевно також відчула це!..

„Але я скоро відстрашив її грізним криком мавпи-самця!"